

Kako so proslavili Dan MDB...

... V KRANJU

Kranj, 2. aprila — Sinoči je bil pred poslopjem OLO Kranj v počastitev Dneva mladinskih delovnih brigad zbor lanskeletne gorenjske MDB Ivo Slavec-Jokl. — O pomenu praznika je govoril predsednik OK LMS Zdravko Krvina, podpredsednik Okrajne ljudske odbora tovariš Ivan Bertonec-Johan pa je v imenu OLO izročil brigadi za njeno delo na avtomobilski cesti »Bratstva in enotnosti« orden dela I. stopnje. — Ta srednješolska brigada je bila lani kar sedemkrat udarna.

Zborovanja se je razen brigadirjev udeležilo še okoli 500 mladincev in mladink kranjske komune. Po končanem zborovanju pa je OK LMS priredil vsem brigadirjem, ki so sodelovali na zvezni ali pa na lokalni akciji,

prijeten brigadirski večer z zakusko.

... NA JESENICAH

Jesenice, 3. aprila — Tudi na Jesenicah so zelo svečano proslavili 1. aprila — Dan mladinskih delovnih brigad. Po uvodnih svečanostih so mladinci in mladinke pričeli z udarniškim delom pri gradnji novega letnega kopališča na Jesenicah.

Včeraj zvečer pa so v Delavskem domu pripravili svečano akademijo in brigadirski večer s plesom.

... V TRŽIČU

Tržič, 3. aprila — V Tržiču so za vse brigadirje in pripravili plesni tečaj. Organizirali so svečano akademijo z zaključnim plesnim venčkom za vse brigadirje, ki so sodelovali na mladinskih delovnih akcijah.

... V ZIREH

Ziri, 3. aprila — Danes dopoldne je bilo v počastitev Dneva mladinskih delovnih brigad pred Zadržnim domom v Zireh mladinsko zborovanje, kjer je govoril sekretar občinskega komiteja LMS Ziri. Popoldne pa je bila v sindikalni dvorani v Zireh mladinska zabava.

Kot smo že poročali, so Dan MDB svečano proslavili tudi v Skofji Loki. Iz Železnikov, Bohinja, Radovljice in Bleda pa so nam prav tako sporočili, da so tudi v teh krajih pripravili v počastitev tega mladinskega praznika svečane akademije.

PABERKI PO SVETU

JUŽNOAFRIŠKE SKRBI

Spričo nečloveških postopkov južnoafriške vlade napram domačemu prebivalstvu, kar je izkazovalo v svetu močno negodovanje in silne proteste, so v Južnoafriški uniji močno zaskrbljeni, kako zagotoviti varnost svojim državljanom ob obisku v tujini.

V maju bo n. pr. v Londonu konferenca predsednikov vlad držav Britanske skupnosti narodov. Sestanka se bo udeležil tudi predsednik Južnoafriške unije, ker je unija trenutno še član skupnosti. (Nekatere države predlagajo, naj bi jo izključili iz članstva). Ker pa so v Veliki Britaniji nerazpoloženi do južnoafriških voditeljev, zahteva južnoafriška vlada, naj predsednika Voervodu zagotovi Scotland Yard posebno zaščito, in sicer kar 12 posebnih telesnih stražarjev. V pristojnih britanskih krogih izjavljajo, da so doslej pri povečani zaščiti dodeljevali največ po 6 telesnih stražarjev.

Kaže, da se južnoafriški voditelji po tihem le zavedajo, da so krivi.

SPORAZUM

V Madridu sta se sestala general Franco in pretendent na španski prestor princ don Juan Bourbonski. Po razgovorih sta objavila sporočilo, da »se povsem strinjata v vseh vprašanjih za narodno življenje Španije«.

Sporazum je močno pospešil govorice, da bo Španija po Francu postala spet monarhija.

Vsekakor bistvene razlike tako ali tako ne bo. To znova kaže sedanji sporazum »o vseh važnejših vprašanjih«.

LJUDJE IN DOGODKI

DRUGA BOMBA

Kljub odločni obsodbi francoske atomske politike s strani svetovnega javnega mnenja ob prvem atomskem poizkusu v Sahari, je 1. aprila ob 6.15 uri zjutraj v Regganu — francoskem poizkusnem središču v Sahari — eksplodirala nova atomska bomba. To pot sicer precej manjša, kar pa ne spremeni položaja, saj dokazuje trmasto odločnost Francije, da do kraja izpelje svoje načrte.

Parizu je precej jasno, da s saharjskimi atomskimi poizkusi v veliki meri izgublja simpatije v svetu, zlasti v azijsko-afriških državah. Zelo čudno je zato na videz, da kljub temu poizkuse nadaljuje. Ko se gobasti oblak nad Saharo ni niti še porazgubil, so že napovedali novo — tretjo — eksplozijo, tokrat pod zemljo in verjetno jeseni, ker je trenutno za atomsko eksperimentiranje že prevroče. Zaradi nastopajoče aprilske vročine v Sahari so tudi tolikanj pohiteli z drugo eksplozijo, čeprav so prvotno napovedali poizkus šele po odhodu sovjetskega premiera Hruščeva iz Francije.

Kaže, da Francozi dokaj dobro

vedo, da se jim prav sedaj ponuja zadnja možnost za vstop v atomski klub. Pogajanja o prepovedi jedrskih poizkusov, ki tečejo že 18. mesec v Ženevi med predstavniki velikih treh, so po sedanjih znakih sodeč pred uspešnim zaključkom. Pretekli teden je britanski premier Macmillan uspel v Camp Davidu prepričati predsednika Eisenhowerja in druge vodilne ameriške politike, s katerimi se je razgovarjal, da so sprejeli sovjetski predlog o moratoriju za manjše podzemeljske atomske eksplozije. S tem praktično ni več bistvenih razlik v stališčih treh atomskih sil. Na »vrhu«, sredi maja v Parizu, znajo zategadelj biti sprejeti že določeni konkretni sklepi v tej smeri.

Po francoskem mnenju bi vsak sporazum med velikimi tremi pomenil monopolizacijo atomskih pozicij s strani ZDA, Sovjetske zveze in Velike Britanije. Jasno je, da na tako »ponižanje« Franciji ne morejo pristati. To se ne sklada z osnovnim konceptom de Gaullove politike, ki predvsem stremi povrniti Franciji nekdanjo slavo.

Zato V. republika pospešuje akcije, ki naj jo v zadnjem hipu privedejo v atomski klub. Toda ne samo kot formalnega člana, marveč kot stvarno atomsko silo. Pri tem računa, da bo izsilila bodisi spremembo Macmahonovega zakona o prepovedi izdajanja atomskih skrivnosti bodisi bo prišlo do popolne atomske razorožitve. V obeh primerih bi Francija postala enakopraven partner »starejših« atomskih sil. Nekaj upanja, da si bo priborili enakopravno mesto v atomskem klubu, dajejo Franciji tudi dokaj tolerantne izjave sovjetskih voditeljev, ki so pravkar na obisku v tej državi. Pri tem ne gre zgolj za obzirnost do gostitelja, marveč za načelno stališče sovjetske zunanje politike, ki bi rada v zahodni Evropi postavila močno Francijo nasproti Zahodni Nemčiji. V vsakem primeru bi bila verjetno Sovjetska zveza pripravljena osvojiti delo, ki Francija postala stališča o jedrski oborožitvi oziroma razorožitvi, če bi Francija pristala na določeno spremembo svojih stališč glede nemškega in berlinskega vprašanja.

Spričo teh okoliščin in vzrokov, Francija trmasto nadaljuje z atomskimi poizkusi. Pri tem ji ni dosti mar, da s tem neposredno ogroža ljudstva širom po Afriki in Evropi. Niso ji niti mar ogorčeni protesti svetovnega javnega mnenja. Ona hoče povrniti staro slavo. Pri tem pa pozablja, da si slavo nikdar v zgodovini ni zaslužil niti pridobil tisti, ki je deloval proti napredku.

NAŠ RAZGOVOR

LETOS SPET na avtomobilsko cesto



SPOMENKA DIKLIC

Za nami je 1. april. Dan mladinskih delovnih brigad. Širom po naši domovini je mladina priredila brigadirske večere, kjer so se srečali tisti, ki so sodelovali pri gradnji proge Samac-Sarajevo ali Brčko-Banovići, pa tudi tisti mlajši, ki so sodelovali v zadnjih letih pri gradnji avtomobilske ceste ali pa na lokalnih delovnih akcijah. Takemu brigadirskemu večeru smo prisostvovali tudi mi v Skofji Loki. Organiziral ga je tamkajšnji Občinski komitej LMS.

Med vrvežem mladih pa tudi starejših smo srečali tudi dijakino IV. letnika škofoješke Gimnazije SPOMENKA DIKLIC.

»Kje in kdaj ste bili rojeni?«

»Rodila sem se v Beogradu 25. januarja 1941. leta.«

»Ali ste že sodelovali kdaj na mladinski delovni akciji?«

»Da, sodelovala sem že na treh mladinskih delovnih akcijah.«

»In kje?«

»Prvič na lokalni 1957. leta v Bodovljah pri Skofji Loki. drugič pri gradnji avtomobilske ceste leta 1958. na odseku Ivančna Gorica—Novo mesto in tretjič sem sodelovala lani prav tako pri gradnji avtomobilske ceste na odseku Paradiž—Niš.«

»Ali ste bili v brigadi kdaj pohvaljeni?«

»Da, lani.«

»Ali aktivno delate v mladinski organizaciji?«

»Sem članica šolskega mladinskega komiteja, kjer sem

zadolžena za dramsko sekcijo.«

»Ali pojedete letos spet na avtomobilsko cesto?«

»Spet, in to v avgustu.«

»In za kateri poklic se mišlite v življenju odločiti?«

»Po končani gimnaziji bom šla študirat zgodovino in filozofijo.«

»Za konec še, kako pa živite prosti čas?«

»Najraje berem, in to ruske klasike Tolstaja, Dostojevskega, itd.«

»Se nekaj mi povejte, in sicer vaš najljepši trenutek v brigadirskem življenju?«

»Teh je precej, morda mi bo najbolj ostal v spominu lanskeletni mladinski festival na avtomobilski cesti v Paradižu, kjer sem kot edina recitirala slovensko pesem. Sploh pa mi je brigadirsko življenje všeč, ker se tu najdemo ljudje vseh narodnosti in smo kakor bratje.«

M. Z.

Z občnega zbora varnostnih inženirjev in tehnikov

Lani doslej najmanj nezgod

Kranj, 2. aprila. — Tu je bil danes popoldne I. občni zbor kranjske podružnice Društva varnostnih inženirjev in tehnikov LRS. Razen razprave o najaktualnejših problemih, so izvolili tudi nov upravni odbor podružnice in sprejeli program dela za prihodnost.

Lani se je v kranjskem okraju ponesrečilo 5100 zaposlenih oseb. Zaradi nesreč pri delu je bilo izgubljenih 86.870 dni, kar po-

meni izraženo v narodnem dohodku 1.058.000 dinarjev. Poudarili pa so, da so bili kljub tem številkam v minulemu letu dose-

ženi znatni uspehi pri zmanjševanju števila nezgod. Odstotek ponesrečenih na število zaposlenih je bil lani nižji v primerjavi s prejšnjimi leti in je dosegel 9,88 %. Prav tako je bilo lani najmanj primerov smrtnih nezgod. To so razveseljive ugotovitve, ki pa bi bile lahko ugodnejše, če bi kolektivi in podjetja resneje pretresla vprašanja o varnosti pri delu.

Iz podatkov, ki so jih navajali na zboru, je moč sklepati, da bi bili uspehi lahko znatno večji, če bi tudi sredstva namenjena za varnost pri delu temeljiteje izkoriščali. Med izvori poškodb so na prvem mestu razni predmeti, okoli 30 % vseh primerov. Zaradi neprimerne orodja je bilo 12 % nesreč. Pogostost vzrok nesreč so prometna sredstva v obratih, neurejeni prehodi in pota. Zaskrbljujoča pa je visoka številka očesnih poškodb — 347 primerov. Prav gotovo bi takšnih poškodb ne bilo toliko, če bi proizvajalci sami bolj disciplinirano uporabljali zaščitna sredstva (očala in podobno). In še en podatek, ki je izredno zanimiv za podjetja ter varnostne inženirje in tehnike — več kot polovica ponesrečenec nima 30 let. Največ se jih ponesreči med 26 in 30 letom starosti.

Kolektivi in družba vlaga vsako leto ogromna sredstva za higiensko tehnično zaščito pri delu. Samo lani je bilo v kranjskem okraju porabljenih za te namene skoraj 500 milijonov dinarjev. Največ sredstev je bilo vloženo za osebna zaščitna sredstva, in sicer nekaj nad 203 milijone dinarjev.

„O vremenu“

Kranj

V sredo zvečer je bilo v kranjski gimnaziji spet predavanje za tabornike odreda iz Kranja. Tokrat je vodil predavanje tovariš Zihler, in sicer »O vremenu«. Predavatelj je tabornikom pripovedoval o lastnih izkušnjah, o meteoroloških instrumentih in kako lahko s prepostimi sredstvi določimo vreme naprej. Pokazal je tudi nekaj lastnih risb in diafilm s tega področja. Skoda le, da je zanimivo in koristno predavanje obiskalo tako malo kranjskih tabornikov, čeprav so doslej kazali zanimanje za podobna predavanja. Čez 14 dni bodo spet poslušali predavanje o Gorski straži in zaščiti narave. Govoril bo načelnik centrale GS za Slovenijo tov. Pintarič iz Ljubljane.

PREMAJHNA UDELEŽBA Goriče

Delavska univerza v Kranju je pripravila vrsto zanimivih predavanj za podeželje. Tudi v Goričah so pripravili eno takih predavanj. Žal pa so ga morali zaradi premajhne udeležbe odpovedati. V kratkem nameravajo pripraviti predavanje o vzgoji otrok. Upajo, da bo tokrat zanimanje večje in da se ne bo zgodilo tako kot prvič.

V R E M E

V prihodnjih dneh nestanovitno, vendar bo postalo znatno topleje.

POSVET PREDSEDNIKOV KRANJSKIH VAJENSKIH IN INDUSTRIJSKIH ŠOL

Pri občinskem komiteju LMS Kranj deluje tudi komisija za šolstvo v kranjski občini. Ta komisija je razdeljena na tri podkomisije — v podkomisijo za srednje šole, v podkomisijo za pionirje osnovnih šol ter v podkomisijo za vajence, v katero so vključeni tudi učenci industrijskih šol. Slendja, ki jo sestavljajo zastopniki vajenskih in industrijskih šol, bo imela v torek posvet, ki se ga bodo udeležili predsedniki in tajniki šolskih komitejev LMS v kranjski občini. Na posvetu bodo govorili o problemih vajencev v šolskih delavnicah in domovih ter internatih pa o udeležbi na VL mladinskem festivalu Bratstvo-enotnost, ki bo letos na Reki in o letošnji udeležbi v delovnih brigadah. O delu komitejev v šolah bodo poročali predsedniki kranjskih vajenskih in industrijskih šol.

2-1

Prva delavnica „NAPRAVI SAM“

Golnik

Po dosedanjih podatkih je stanovanjska skupnost na Golniku prva v kranjski občini, ki je pričela akcijo za ustanovitev delavnice pod naslovom »NAPRAVI SAM«. V državah, ki imajo široko razvito mehanizacijo gospodinjstva, imajo take delavnice že desetletja. Tudi pri nas v Beogradu, Zagrebu in Skoplju imajo že več takih delavnic. V njih je namreč na razpolago vse mogoče orodje, s katerim s pomočjo strokovnih nasvetov lahko sami popravijo aparate in drugo opremo. V teh delavnicah nameravajo poučevati gospodinjstvo o uporabi sodobne gospodinske mehanizacije, nuditi mladini različne nasvete iz znanosti in tehnike in pripravljati različne tečaje, ki spadajo v stroko ljudske tehnike. Na Golniku so imeli v minulem tednu razširjeno sejo, na kateri so se pogovorili o taki delavnici. Vprašanje prostora, opreme, finančnih sredstev in strokovnega kadra so rešili. Prav gotovo bo njihovem zgledu sledilo več stanovanjskih skupnosti.

-an

PREVEČ DELA ZA ENO DRUŠTVO

Kamnik

Na občnem zboru Društva prijateljev mladine »Kamnik« je predsednica Drarjeva poročala o delu v preteklem letu, ki je bilo v okviru možnosti prav uspešno. Za pionirske praznike, Dan mladosti in Novoletno jelko je v lanskem letu pripravilo kulturne in zabavne prireditve ne le v mestu, ampak tudi na podeželju. Društvo prijateljev mladine so ustanovili tudi v Komendi, vendar želijo, da bi osnovna organizacija SZDL pripravila tečen za ustanovitev društev tudi v Črni in Tuhinjski dolini. Tako bi občinska zveza DPM lahko s pridoto neje usmerjala delo v prid otrokom vse občine. V novem perspektivnem načrtu za leto 1960 predvideva društvo ustanovitve nje otroških igrišč in varstvenih ustanov za pomoč družinam, predvsem zaposlenim materam, ustanoviti nameravajo več klubov itd.

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO
LETO XIII., Št. 41 — CENA 10 DIN
PONEDELJEK, 4. APRILA 1960

Ob Dnevu MDB

V petek, 1. aprila smo praznovali Dan mladinskih delovnih brigad. Prav je, da se ob tem prazniku naše mladine za hip ozremo nazaj po uspehih in veličanskih delovnih zmagah, ki jih je mladina dosegla pri izgradnji domovine.

Takoj po osvoboditvi, v obdobju prvega petletnega plana, je pri izgradnji 70 največjih objektov našega gospodarstva z več kot 60 milijoni delovnih dni sodelovalo 1.020.300 mladih ljudi Jugoslavije. Izredno široka udeležba mladine na delovnih akcijah ob rešitvi Informativne, ko je bilo treba zbrati vse sile za premagovanje ekonomskih težav in obratno nacionalne neodvisnosti, je bila ogromnega pomena za naše gospodarstvo. V tem veličastnem obdobju se nizajo imena Samac-Serajev, Novi Beograd, hidrocentrala Mavrovo, Brčko-Banovići, »avtoput«, Doboj-Banja Luka in še in še. To je obdobje, ko je vizija bodočnosti pogosto nadomestila pomanjkanje orodja: slaba obleka, hrana in obutev niso bile prepreke za 100% presežanje norm.

V obdobju po letih 1952 in 1953, v obdobju med petim in šestim kongresom LMS, so se mladinske delovne akcije presmerile predvsem na lokalna področja. V poročilu na VI. kongresu LMS je rečeno, da je bilo v tem obdobju 18.500 lokalnih mladinskih delovnih akcij, na katerih je sodelovalo več kot 1.070.000 mladih ljudi, ki so v tem obdobju zgradili več kot 5.000 športnih igrišč in vrsto drugih objektov. Na tem kongresu so na pobudo tovariša Titu sprejeli sklep, da bo mladina Jugoslavije zgradila avtomobilsko cesto, ki bo povezala Ljubljano z Djevdjelijo. V mladinske delovne brigade se je takoj prijavilo več kot 200.000 mladih ljudi. 54.000 mladih ljudi, kolikor jih je lahko sodelovalo pri izgradnji prvega dela avtomobilske ceste, je v prvi fazi zgradilo 79 km ceste in pri tem izkopalo okrog 1.500.000 kubnih metrov zemlje, kamenja in gramoza. Lani je bil zgrajen drugi del, letos pa se gradi novi. Mladina Jugoslavije gradi cesto — cesto Bratstva in enotnosti — cesto mladosti.

Ob vseh teh uspehih pa ne smemo pozabiti tudi na gorenjsko mladino. V vseh teh letih je dala vedno svoj delež v velikim zmaganju vse jugoslovanske mladine. Ne samo z udeležbo na vseh mladinskih delovnih akcijah, pač pa tudi s številnimi lokalnimi akcijami. Kranjska mladina je lani zgradila vodovod, in sicer v petih mesecih namesto v dveh letih. Letos pa bo mladina Gorenjske zgradila številne športne objekte. Tako raste v novem družbenem redu nova mlada generacija, ki, kot je dejal tovariš Tito lani v Nišu, na velikih gradbiščih vztrajno odstranjuje stare in negativne pojave nacionalne nestrpnosti, če je tega še kaj v naši deželi. Mladina je tisti element, ki precej prispeva, da s enašimi narodi pajajo v čvrsto in neizbrisljivo celoto — v močno socialistično skupnost.

Igor Janbar

S plenuma občinskega sindikalnega sveta Tržič

V BPT so že razpisali volitve

730 proizvajalcev je sodelovalo v organih delavskega samoupravljanja

Pred dnevi je bil plenum občinskega sindikalnega sveta v Tržiču. Udeležili so se ga tudi predsedniki delavskih svetov in predstavniki mladinskih organizacij. Govorili so o delavskem in družbenem samoupravljanju s posebnim poudarkom na bližnjih volitvah novih delavskih svetov.

Razen v Bombažni predilnici in tkalnici, še v nobenem tržičkem podjetju niso razpisali volitev. V dveh ali treh podjetjih so začeli s pripravami. Na splošno pa še povsod več ali manj odlašajo. Na plenumu so sklenili, da morajo sindikalne organizacije pohiteti posebno s političnimi pripravami. Sklicale bodo zborovanja kolektivov, na katerih se bodo pogovorili o doseženih uspehih in razvoju delavskega upravljanja. Posebno skrb bodo morale posvetiti pripravam v manjših kolektivih, v katerih delavci niso zadosti seznanjeni s problemi in uspehi podjetij, delom delavskih svetov in drugim. Dogaja se, da so celo člani delavskih svetov čisto le površno seznanjeni s posebnimi problemi. Za seje dobijo v glavnem le vabilo s skromnim dnevnim redom. Bili so mnenja, naj se tudi v manjših podjetjih trudijo in pripravijo material za seje nekoliko prej in ga izročijo tudi članom. Na ta način si bodo člani delavskih svetov že prej lahko ustvarili neko določeno mnenje in stališče. Lahko se bodo pogovorili s kolektivom. Na

sejah čisto ni časa za razmišljanje, zato tudi ni diskusije ter sprejemajo zaključke dokaj ne pripravljeni.

To naj bi bila ena osnovnih nalog v zvezi s pripravami na volitve delavskih svetov, so poudarili. Druga, ki pa je prav tako važna, je naloga pri izpolnjevanju investicijskega plana. Ugotovili so namreč, da z investicijami močno zaostajajo in prekačujejo roke, kar zna škodovati celotnemu gospodarstvu občine. Res je, da je vrsta objektivnih vzrokov, toda z večjo kontrolo nad izvajanjem in sodelovanjem, bi se marsikaj hitreje premostilo.

Delavsko upravljanje v tržički občini se je uspešno uveljavilo v desetletnem razvoju, kar se odraža tudi v gospodarskem razvoju komune. Gospodarske organizacije so v zadnjih štirih letih povečale bruto proizvodnjo za več kot tri milijarde dinarjev. Dolej je v organih delavskega upravljanja, v tržičkih podjetjih, sodelovalo 730 proizvajalcev. Skupno so imeli delavski sveti 615 in upravni odbori okoli 1100 sej. Na njih so reševali številna

gospodarska vprašanja. Skozi vsakoletno reševanje številnih problemov so si delavci-upravljavci pridobili bogate izkušnje.

-k



NASA RAZGLEDNICA: POMLAD

(Foto: F. Perdan)

Pred V. kongresom SZDL Jugoslavije

620 novih članov

Delegat na V. kongresu Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije v občini Zelezarniki



Lovro Gajgar

je LOVRO GAJGAR. Tudi on nam je odgovoril v pripravi na kongres na nekaj vprašanj:

»V zadnjih letih se je Socialistična zveza v naši občini močno uveljavila, naj bo to Občinski odbor ali pa osnovne organizacije. To se še posebej odraža v hribovskih vaseh, kjer so osnovne organizacije skupno s krajevnimi odbori reševale vse probleme na političnem, gospodarskem in kulturnem področju. Delavnost osnovnih organizacij se tudi odraža v tem, da so te v predvolilni kampanji na področju občine Zelezarniki na novo sprejele 620 članov SZDL. S tem se je odstotek članov SZDL napram volilnim upravičencem dvignil od 62 odstotkov na 75 odstotkov. Močna aktivizacija članstva se odraža tudi z uspehom ob volitvah v osnovne organizacije, saj smo dosegli najboljši rezultat v okraju Kranj, in sicer 97,12 odstotkov.

Vsekakor bo morala v prihodnje SZDL posvetiti več pozornosti nadaljnjemu razvijanju družbenega in delavskega upravljanja, ker posamezni organi družbenega upravljanja, predvsem potrošniški sveti in šolski odbori, še niso našli prave vsebine dela.

Na področju izobraževanja odraslih, bo morala SZDL nuditi vso pomoč Delavski univerzi v Zelezarniki pri izbiri programa in zainteresirati čim širši krog ljudi za izobraževanje.

Na področju gospodarstva občine pa bo morala Socialistična zveza v prihodnje posvetiti največ pozornosti naslednjim problemom:

Predvsem najti pravilne oblike razvoja socialističnega kmetijstva, ki bi ustrezalo specifičnim pogojem na našem terenu in na podlagi tega pristopiti k organiziranju socialističnih kmetijskih obratov. Prav tako je treba v gozdarstvu, ki je ena glavnih nalog našega gospodarstva, najti pameten in našim razmeram ustrezen način enotnega gospodarjenja z gozdovi. Gozdarska služba je sedaj razcepljena in ni dovolj učinkovita, razen tega pa se zaradi takega stanja v gozdarski službi steka znaten del sredstev izven občine. Zaradi tega bi bilo potrebno takoj pristopiti k ustanovitvi ustrezne gozdne gospodarske organizacije na območju občine Zelezarniki. V prihodnje bo treba organizirati sredstva, da bomo lahko izvedli rekonstrukcijo MLIP Češnjica. Prav tako pa bo potrebno mobilizirati vse sile, da se dvigne produktivnost dela v industriji. Še naprej pa bo treba vsekakor pomagati novoustanovljeni stanovanjski skupnosti pri izvajanju njenega programa.

-č

Priprave na 20-letnico vstaje

Najprej popis dogodkov

Na seji predsednikov občinskih odborov Zveze borcev in predsednikov občinskih komisij za zgodovinsko dejavnost, ki je bila v Kranju v petek, 1. aprila, so govorili o popisovanju zgodovinskih dogodkov naše revolucije in o pripravljanju tega gradiva za zbornike.

V zadnjih letih so organizacije ZB zbrale precej gradiva. Izdani so bili že nekateri zborniki, kot na primer v Goričah, v Kranju in drugod. V Zavrčju, Stražišču, v Cerkljah in v drugih krajih imajo pripravljeno gradivo za nove zbornike. Tudi v Zelezarniki in v Bohinju, kot so povedali na seji, imajo že mnogo zbrane gradiva. V Bohinju imajo celo vsako posamezno družino popisano, kako je sodelovala v NOB.

Toda vse to delo je bil opravljen dokaj nenačrtno, včasih celo površno. Kranjski zbornik je na primer odtiskan s takimi napakami, ki hudo kvarijo nekatera zgodovinska dejstva. Zato bo sedaj popisovanje urejeno do kake smotnejše, enako v vseh občinah. Najprej bodo povsod napravili spisek oziroma popis dogodkov. Na primer: v tej hiši (oziroma grapi) je bil v noči med

13. in 14. septembrom 1941 prvi sestanek aktivistov, ki so se ga udeležili... Ko bo ta spisek napravljen, ga bodo predložili v dolnatev vsem tamkajšnjim članom ZB na posebnem množičnem sestanku. Zatem bodo posamezne ekipe začele izdelovati topografske oziroma skice in fotografije posameznih nekdanjih bunkerjev oz. krajev, jih vnašale na zemljevid itd. Poznejša faza dela pa bo podrobno opisovanje teh dogodkov in priprava gradiva za zbornik.

Da bi delo načrtno steklo, je predviden sredi aprila poseben seminar za popisovalce. V vsaki občini je predviden najmanj en honorarni popisovalec, ki se bo za določeno čas ukvarjal zgolj s popisovanjem. Tako upajo, da bo stvar stekla, kajti čas hitro briše spomine preteklosti in gro-

zi, da bo marsikaj ostalo nepojasnjeno bodočim pokolenjem. Sedanje načrtno popisovanje zgodovinskih dogodkov je organizirano v okviru 20-letnice vstaje, ki jo bomo slavili prihodnje leto.

-l. e.

42% več kot lani

Investicijska delavnost na Jesenicah - Povečana skrb za turizem

Po predlogu družbenega načrta, ki so ga pred dnevi sprejeli odborniki obeh zborov Občinskega ljudskega odbora na Jesenicah, bodo letošnje investicije v tej občini narasle za 42,6 odstotkov, kar je zelo veliko. Skupno je letos predvidenih 3 milijarde in 694 milijonov dinarjev za investicijsko dejavnost. Tak porast sredstev za investicije je v glavnem posledica povečane udeležbe industrije (zlasti Zelezarne) iz splošnih investicijskih skladov. Predlan-

skim, čeprav so ljudje že takrat z veseljem ugotavljali, da se je začelo graditi na široko, so skupne investicije znašale le 1408 milijonov dinarjev. Lani so investirali še 1214 milijonov več oz. skupaj 2622 milijonov. Letošnje investicije pa se povečujejo še za novih 1072 milijonov dinarjev.

Splošna struktura investicij se letos spreminja v korist gospodarstva. Lani so negospodarske investicije znašale 43,7%, letos pa so se znižale na 34,7%. Vendar to gibanje ne pomeni absolutnega zmanjševanja investicij za družbeni standard. Prav tako je letos poudarek na komunalni dejavnosti ter na investicijah za razvoj turizma, kar je bilo prejšnja leta zapostavljeno. Tako je letos predvideno 78 milijonov dinarjev za to dejavnost. 35 milijonov bodo dali iz splošnega investicijskega sklada, 26 iz občinskih skladov, 6 milijonov iz sklada za pospeševanje turizma, 11 milijonov pa bodo prispevala sama podjetja. Zgradili bodo motel v Kranjski gori. Prav tako bodo gradili poseben dom vrh Vitranca, do kamor vozi tamkajšnja žičnica, kar bo nudilo posebno mikaven izlet. Prav tako bodo letos zgradili parkirni prostor ob žičnici v Kranjski gori, adaptirali bodo hotel Razor prav tako v Kranjski gori, preuredili hotel Pošta na Jesenicah itd.

-l. e.

Posredovalnica za delo - finančno samostojni zavod

Posredovalnice za delo so doslej poslovale v okviru občinskih ljudskih odborov. Pred dnevi pa je bil za področje občin Radovljica, Bled in Bohinj ustanovljen skupen finančno samostojni zavod s sedežem v Radovljici, s poverjeništvom na Bledu in z izpostavo v Bohinjski Bistrici. Prizadeti občinski ljudski odbori so imenovali delavski svet in skupni upravni odbor. Za posredovalnico je sistemiziranih šest delovnih mest.

Viktor Avbelj na Jesenicah

Jesenice, 3. aprila — V soboto so si podpredsednik IS LRS tov. Viktor Avbelj, predsednik Sveta za gospodarstvo LRS Tone Bole, sekretar OK ZKS Janko Rudolf in predsednik OLO Vinko Hafner v spremstvu predstavnikov jeseniške železarne ter zastopnikov družbenih in političnih organizacij jeseniške občine ogledali posamezne obrate Zelezarne. — Podrobneje so se seznanili s proizvodnjo delovnega kolektiva in ugotovili, da je Zelezarna v primerjavi z nekaj leti nazaj znatno obnovljena in mehanizirana. Po ogledu je sledil razgovor med gosti in glavnim direktorjem Zelezarne ing. Matevžem Hafnerjem, predsednikom DS Francem Gašperinom, predsednikom UO Tonetom Pintarjem, predsednikom sindikalne podružnice Ludvikom Kežarjem, sekretarjem Obk ZK Slovenije Ivom Saksidom, predsednikom ObLO Francem Trevnom in drugim. Razgovor je potekal o problemih in perspektivah jeseniške Zelezarne in Jesenicah nasploh.

U.

AKTUALNO VPRAŠANJE

Koliko bodo plačevali kmetje za socialno zavarovanje

Z Jesenic smo prejeli naslednje vprašanje:

»Kmetje po vaseh zelo sprašujejo, koliko bodo plačevali za socialno zavarovanje. Njihov prispevek je bil določen v odstotkih na višino davčne osnove. Zdaj pa je davčna osnova zelo povečana. Ne vem pa, če se odstotek prispevka torej računa na staro ali na novo, sedanjo davčno

osnovo. To vprašanje so naši odborniki postavili pred dnevi na seji občinskega ljudskega odbora. Vendar niso našli odgovora. Upamo, da boste vi preko časopisa odgovorili, zlasti še, ker to zanima velik krog vaših naročnikov.

Odgovor:

O vašem vprašanju smo se zanimali na raznih krajih in

pregledali ustrezne predpise. Zvezni predpisi s osnovnem zdravstvenem zavarovanju kmečkega prebivalstva določajo prispevek v višini 2% od katastrskega dohodka (katastrski dohodek je podlaga davčne osnove) in 1.200 dinarjev »glavarine« (na osebo) letno kot redni prispevek kmečkega prebivalstva. V našem okraju je sprejet še od-

lok o dopolnilnem zavarovanju. S tem so poleg osnovnega zavarovanja zagotovili kmečkemu prebivalstvu tudi zobozdravstveno oskrbo, ortopedsko pripomočke, klimatsko in toplotno zdravljenje in prevoze z avtomobili. Za to dopolnilno zavarovanje pa so povečali prispevek na katastrski dohodek od 2 na 2,15%, ter prispevek na osebo od 1.200 na 1.450 dinarjev.

Katastrski dohodek pa je račun na letošnji višini. Razlike niso v splošnem bistven, razen za posameznike, ki imajo veliko gozdov.

Zadnje vesti

DOMA...

Beograd, 3. aprila — Zakonodajna odbora obeh zborov Zvezne ljudske skupštine sta danes končala razpravo o predlogu zakona o sodnih takсах. Bistvo predloga je v tem, da bo treba sodne takse plačati takrat kadar zahtevajo sodni postopek stranke, se pravi v vseh primerih razen kadar gre za kazenski postopek in postopek zaradi gospodarskega prekrška, ki sta uvedena po službeni dolžnosti. Višina takse pa bo odvisna od vrednosti spornega predmeta.

Zagreb, 3. aprila — Soprog predsednika republiku Indonezije gospa Hartini Sukarna je dopoldne v družbi s soprogom predsednika republike Jovanko Broz obiskala v Zagrebu umetniško galerijo in si nato ogledala še modno revijo, ki jo je priredila zagrebska obrtna zbornica.

... IN PO SVETU

Pariz, 3. aprila — Predsednik sovjetske vlade Nikita Hruščov je danes po dvanajst dnevem obisku v Franciji zapustil Pariz in odpotoval v Moskvo. Na letališču Orly so se od visokega gosta poslovili francoski premier Debre, zunanji minister Couve de Murville, člani vlade ter drugi visoko civilni in vojaški funkcionarji. Predsednik de Gaulle in premier Hruščov pa sta se poslovila že v dvorcu, kjer je Hruščov prebil zadnjo noč v Franciji.

Premier Hruščov je prvi predsednik sovjetske vlade, ki je obiskal Francijo.

Najdragocenejša zbirka na svetu

Ko je lanskega septembra iz neke vitrine v kairskem muzeju na skrivnostno način zginilo zlato žezlo faraona Tutankamona, še nihče ni mogel slutiti, da bo ta kraja na drugi strani imela tudi pozitivne posledice. Egipčanske oblasti so namreč določile, naj se izvrši podrobna inventura vseh umetniških predmetov v muzeju.

Glavni kustos muzeja dr. Selim Hasan je te dni izjavil, da so pri inventuri odkrili v kletah muzeja najdragocenejšo zbirko umetnin na svetu. Po njegovih besedah vsebuje ta kolekcija predmete še iz IV. dinastije. Večina predmetov je pripadala kraljici Heteb Heres, materi faraona Keopsa, graditelja velike piramide. Ta zbirka starin je največje odkritje spomenikov iz najbolj zgodnje dobe starega Egipta, iz epohe, ki je 2000 let starejša od časov vladavine Tutankamona.

RADIO V PALICI

Angleški policaji so dobili nove palice, ki se na prvi pogled nič ne ločijo od dosedanjih. V novih palicah pa so tranzistorski oddajniki signalov. Potrebni tok daje baterija. Če stražnik pritiska na gumb v ročaju palice se sproži avtomatična oddaja signala, ki jih prestrežejo na policijski postaji in po potrebi pošljejo pomoč.

LOVČEVA HČI

Riše Milan Batista



118.

Boštjana je udarec za hip omamili. Planil bi, pa se je obvladal. Preko obraza se mu je poredila kri. Pordečila je srajco, roke, mizo.

»Pomagajte oče, ubili ga bodo,« je zahlipala Minka.

Boštjan se je dvignil in se opotekajoč, kot da se bo zrušil vsak trenutek, napotil k vratom. Preden pa je prišel do vrat, je bil z enim skokom pri Mihlu in ga z udarcem po sencih zbil kakor vrečo. Visočnikovega je zgrabil v pasu, ga dvignil in tresil med zbrane in presenečene pijance. Visočnikov se je preklinjaje pobral: »Nože v temo.



119.

Boštjana so te besede zbudile. Preden se se zavedli, je segel za pas in zavijtel velik lovski nož. Prestopil se je, kakor od psos obkoljena zver in s prezirljivim, prodornim pogledom motril vse po vrsti: »Kar naprej, kdor misli Boštjana, potuhnjeni psi!«

Nihče se ni ganil. Boštjan je vzel klobuk in se pomaknil k izhodu. Tisti ob vratih so se mu v strahu odmikali. »Ven moram iz zanke, preden kak norec ne udari s stolom po luči.« Med vrati jih je s pogledom še enkrat ošvrknil kot z bičem in izginil v temo.



120.

Nameril se je domov. Razočaran je bil. Pusto in prazno mu je bilo pri srečanju. Spravil je nož in si pritisnil robec na rano. V daljavi so se lesketale snežene gore in ga vabile: »Pridi k nam v zavetje, kaj si iskal v beznici!«

Zavil je preko brvi in se znašel pred materino bajto, majhno in neobgledano. Ko je potrkal, se je prižgala luč. Mati mu je prišla odpret: »Križi božji, kakšen si,« je kriknila. Zmrla mu je rano in zavezala. S solznimi očmi je še dolgo v noč bdela ob njem, ko je on že davno zaspal.

Najzaneslivejši je nos

Sodobno človeštvo pozna približno dva milijona spojin, elementov in snovi, z nosom pa jih

človek zazna kakih 400 tisoč. Človeški voh je tako popoln, da razpozna celo tisto neznamno množino dišečih snovi, ki je ne more registrirati niti občutljiva kemična reagentna snov.

Z lahkoto zaznamo štiri desetmilijoninke miligrama močno dišeče snovi v litru zraka. Če bi hoteli dobiti točne podatke o čudoviti sposobnosti našega voha, bi morali imeti radioaktivne dišeče snovi, katerih molekule bi lahko zaznavali elektronski števeci.

Primitivni ljudje imajo še mnogo bolj razvit voh kot civilizirani. Se zdi se nekateri Američani spominjajo Indijancev, ki so kar na lepem obstali na stezi čez prerijo in globoko zajeli sapo skozi nos. Ti ljudje zavohajo na veliko razdaljo vonj po živali in sovražniku. Indijanci še vedno po vonju ločijo bele in črne ljudi od tako imenovanih rdečekožcev.

V živalskem svetu so vonjave velikega pomena. Od sposobnosti živalskega nosu je odvisno življenje ali smrt določene živali.

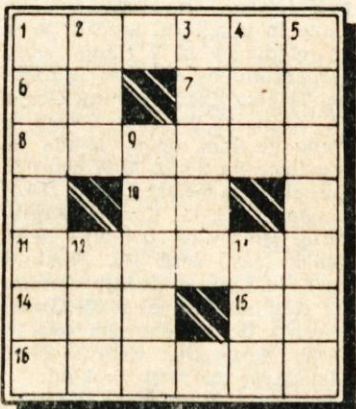
PISALNI STROJ Z MORSEJEVIMI ZNAKI

Neki norveški radioamater je izdelal pisalni stroj, ki oddaja Morsejeve znake. Brž ko pisec pritiska na določeno tipko, odda stroj po določenem radijskem oddajniku ustrezno črko v pikah in črticah. Tako ni nujno, da bi tisti ki piše na stroj, poznal Morsejevo abecedo. Naprava je namenjena brodolomcem in naj bi jo montirali v rešilne čolne v posebni škafli.

Če mravlja na primer zaide v tuje mravljišče, jo domačinke neusmiljeno ubijejo, ker ne diši tako kot one; isto velja za čebele. Nekatere živali imajo naravnost čudovit voh. Samice mnogih žuželk zaznajo samce tudi na 10 kilometrov.

KRIZANKA št. 62

Vodravno: 1. ognjenik, 6. glavni števec, 7. ura (italijansko), 8. modro barvilo, 10. enaka samoglasnika, 11. slovenski pisatelj (Vladimir), 14. vrsta vrbe, 15. začetnici v Cerkljah na Gorenjskem rojenega skladatelja, 16. črte, ki vežejo po dve točki krogevega oboda.



Navpično: 1. ime ladje, s katero potuje naša himalajska odprava, 2. bosanska reka, 3. del konjske opreme, 4. očeje pri Novi Gvineji, 5. teror, 9. utežna enota za dragulje, 12. pozdrav starih Rimljanov, 13. odvetnik — okrajšano.

Klub lašniccev

Ali bi moglo biti takšno društvo hje drugje kot v Ameriki. Najbrž ne! Rodilo se je pred kakimi tridesetimi leti in šteje danes 90.000 članov iz ZDA in 50.000 iz zamejstva, največ z Japonske. Član lahko postane vsakdo, ki lahko pove kakšno »izpod pazduhe« in plača 10 centov naročnine. Izvzeti so le aktivni politiki, češ, »mi smo amaterji in ne moremo sprejeti medse takšnih ljudi, ki lažejo tudi po svoji službeni dolžnosti«. Vsako leto prihaja na na-

slov tega kluba okrog 20.000 napisanih laži. Ugled in slava tega kluba je najbolj porasla leta 1952, ko je R. Nixon v predvolilni kampanji dejal, da bi moral postati častni član tega kluba tudi Harry Truman.

PES — RENTNIK

Najslavnejši policijski pes v Italiji, »Dox«, ki je bil nagrajen s 30 medaljami, je odšel v pokoj. Odredili so mu pokojnino v višini 35.000 lir.

PREMOG IZ AVTOMATA

V francoskem mestu Medanu so postavili prve ulične avtomate za premo. V avtomat je treba vreči dva kovanca in iz njega pade 7 kg težak paket črnega premoga.



SLIKAR MODERNIST



STANKO LAPUH SUOBODNJAK HRIBAR

2

In nevesta, objeta od veselih pogledov, se je nasmehnila, ženin pa je rekel: »Zahvaljeni za voščila in dobro voljo in ti, Urh, za bogato darilo: ljubezen za ljubezen!«

Ko se je zvečerilo, so prinesli luči. Po mizah so postavili lepo izdelane svečnike s trojnimi rogličji, po robu obsežne kmečke pečji pa so razvrstili oljenke.

Skozi odprta okna, polna rož, ki jih je gojila Mina, je pihljaj večerni vetrič in hladil razgrete glave.

Kmetje: Trpin, Gaber, Hrast in Smrekar so v veselem razpoloženju zapeli tisto o nebeski oheci.

Z dvorišča je udaril v hišo, polno glasbe in petja, oglušujoč pok. Zunaj so fantje pokali s plohi tako, da so spuščali ploh na ploh.

Trpin se je zresnil in rekel: »Spomni se, človek, da te spremlja les od zibelke do groba!«

»Kaj boš modroval, potegni ga rajši!« ga je dregnil Hrast. »Na svatbi smo, ti pa govoriš o grobovih.«

»Nisem vraževeren, pa se vendar ne morem znebiti tesnobe, ki me je danes prevzela v cerkvi,« je odvrnil Trpin.

»Ali si se na svojo poroko spomnil, pa ti je bilo žal, da je temu že tako davno,« ga je podražil Smrekar.

»To ne sosed,« ga je resno zavrnil Trpin, »pač pa sem opazil, kako nemirno so gorele sveče na nevestini strani.«

»Kaj misliš s tem?« je hotel vedeti Hrast.

»Da to ne pomeni nič dobrega,« je rekel Trpin.

Urh pa, ki je ujel zadnje besede, se je nagnil k Trpinu rekoč: »Le nič se ne trapi, v cerkvi je vedno rado nekaj prepiha! Preden pa bo tale — in s palecem je čez ramo pokazal na nevesto — legla v grob, bova midva že zdavnaj prekopana.«

»Da bi le bilo tako,« je odvrnil Trpin.

Tedaj so se na široko odprla vrata. Podgrajski kovač Lenart je pripeljal v hišo čudno žival, ki je bila še najbolj podobna kameli.

Nevesta je rahlo vzkliknila.

»Ne boj se, Alenka!« jo je pomiril ženin in jo pritisnil k sebi. »To je brnja, ki je ne sme manjkati na svatbi. Pobili je bodo in tako odgnali vse zle duhove od hiše.«

»Ne zameri! Tako čudno sem se prestrašila,« je rekla in ga pogledala kakor otrok, ki pri materi išče zavetja.

Medtem je Trpin stopil v vežo po mesarico.

»Pošteno udari,« mu je zaklical Gaber, »in glej, da ti beštija ne uide!«

»Kaj pa če uide? je vprašal eden izmed godcev, ki se je pri peči sladkal z medico.

Trpin je zamahnil, pa vselej mu je pošast spretno izmaknila glavo. Šele pri četrtem zamahu je zadel. Glava je bila zdrobljena in izpod rjuhe so zaropotalo na tla črepinje glinastega lonca.

Prišel je čns, ko bi imeli iti plesat ženin in nevesta.

Gedei so zaigrali in ženin se je z nevesto zavrtel po hiši.

Najmejanega obraza je ženin zrl v nevesto, ona pa mu je vračala ljubeče poglede.

»Si že videl lepši par? je Gaber vprašal Trpina.

»Čeprav ima on skoraj dvakrat toliko let kot nevesta, sta videti kot ustvarjena drug za drugega,« je menil Trpin. Potem pa je bolj zase nadaljeval: »Kar prav, da se je omožila. Tu bo vsaj na varnem. On je ne bo podil na njivo, kakor je to delal skopi Gaberčnik. Ko so Gaberčniki letos v Megrah želi, je prijel mmo graščak in gledal za Alenko, kakor da bi jo hotel z očmi požreti.«

»Ha, grof,« je pritrdil Hrast, ki je bil ujel zadnje besede.

»Nobena ni varna pred njim! Alenka naj bo srečna, da je svobodnjakova. Zanj bo graščak najbrž ne maral odkupnine...« Pri zadnjih besedah se je kmet zaničljivo nasmehnil.

Tudi Urhove oči so počivale na nevesti, saj je tudi sam nekoč ime ženo, nežno in dobro. Pa je prišel jastreb in mu ugrabil golobico.

Ravno je bil Urh razpletel svoje misli • Marjetici in se spomnil vseh govoric • grofovem nečloveškem početju, ko je v veži začul silen hrup. Vrata so se s truščem odprla in v hišo so planili trije zakrinkani ljudje; za pasom so se jim bliskala bodala.

Prvi, bil je čokat in gibčen mladenič, je bil že pri nevesti. Z vso silo je udaril Hribarja v obraz, da se je brez zavesti zgrudil pod mizo. Prijel je preplašeno Alenko za roke in jo mimo presenečenih gostov odvelkel iz hiše.

Sele ko je zadnji napadalec zapuščal hišo, so se svatje zdramili. Najprej je prišel k sebi Urh. Pogled mu je obvisel na visoki, sloki postavi, ki je pravkar hitela k izhodu. Mar ni to grofova postava in ta drža? Mar niso to njegovi gibi? Za premišljanje ni bilo časa. Zarjul je ko ranjena žival in v roki se mu je zablskal velik lovski nož. Skočil je za roparskim napadalcem.

Tudi kovač Lenart se je zdramil. Z bodalom je zamahnil po zakrinkanem neznancu, a se mu je nož odbil od verižne srajce. Neznance se je obrnil in sunil kovača v trebuh s tako silo, da je vznak padel v naročje kmetom, ki so se gnetli k izhodu.

Ko je opravil s kovačem, se je neznance gibčno obrnil in edihitel za ostalima dvema, ki sta bila že zginita v temi in odvlekla Alenko. Toda Urh ga je dohitel. Zgrabil ga je za vrat in sunil z nožem v lice. Nož je škrtnil ob kosti in ropar je zarjul od bolečine. Z zadnjimi močmi se je izvil gozdarju in planil na konja.

Urh je presenečen poslušal peketanje konjskih kopit, ki se je hitro oddaljevalo in zamrlo v smeri proti gradu. V rokah je držal žametni ovratnik, ki mu ga je bil ropar pustil za spomin.

Kmetje se ne odevajo v tako blago, je razmišljal, ko se je vračal v hišo.

Na pragu so stali kmetje. Bili so brez besed. Topi v žalosti in besu. Vsakdo je stlil, kdo so roparji.

V hiši so ta čas Mina, Smrekar in Gaber spravliali Hribarja k zavesti.